

FJÖLRIT NÁTTURUFRAEÐISTOFNUNAR

1

Bergþór Jóhannsson

Tillögur um nöfn á íslenskar
mosaættkvíslir

Júní 1985

Útgefandi: Náttúrufræðistofnun Íslands
Laugavegi 105
Pósthólf 5320
125 Reykjavík

Ritnefnd: Erling Ólafsson
Bergþór Jóhannsson
Sveinn Jakobsson

.STENSILL
Fjölritun

EFNISYFIRLIT

	bls.
Ágrip	4
Inngangur	5
Fylkingin	6
Flokkaheiti	7
Ettkvíslir, íslensk heiti með skýringum	7
Ettkvíslir í stafrófsröð latneskra heita	31
Ettuheiti	33
Ettbálkaheiti	33
Tegundaheiti (dæmi) í stafrófsröð íslenskra nafna ..	34
Heimildir	35

TILLÖGUR UM NÖFN Á ÍSLENSKAR MOSAÆTTKVÍSLIR

Bergþór Jóhannsson
Náttúrufrøðistofnun Íslands
Pósthólf 5320
125 Reykjavík

ÁGRIP

Settar eru fram tillögur um íslensk nöfn á allar þær 168
mosaëttkvíslir sem vitað er um með vissu hêrlendis.

INNGANGUR

Um nokkurt skeið hef ég reynt að gefa íslenskum mosategundum íslensk nöfn. Þetta hefur reynt erfitt viðfangs og ekki er ég enn að fullu ánægður með árangurinn. Nú liggja fyrir drög að nöfnum á allar íslenskar tegundir. Það kerfi sem ég hef notað er þannig að nöfn allra ættkvísla enda á mosi. Þar sem fleiri en ein tegund er í ættkvísl er notuð sama ending á allar tegundir. Þessi ending er mynduð af fyrri lið ættkvíslarheitis eða af skyldu orði svipaðrar merkingar. Nöfn ætta og ættkvísla eru mynduð af heiti einkennis-ættkvíslar. Tillögur eru gerðar um sérstök heiti fyrir flokkana.

Tillögur mínar þurfa ekki að vera endanleg niðurstaða. Ég geri ráð fyrir að aðeins nokkur hluti þessara nafna komist í notkun. Þess vegna tel ég ekki ástæðu til að birta hér tegundanöfn, nema dæmi til að auðveldara sé að átta sig á hvernig endingarnar fara í samsetningum. Þess er vænst að þeir sem hafa tillögur um betri nöfn komi þeim á framfæri svo unnt sé að bæta það sem ekki er nægilega gott. Nöldur verður ekki til neinna nota.

Aðeins örfá gömul mosanöfn eru til. Tvö þeirra eru notuð hér, barnamosi og gamburmosi. Finna má í bókum nokkrar afleitar og ónothæfar þýðingar. Verða þær ekki tiundaðar hér, því það er ekki ætlunin að gera heina sögulega úttekt, heldur aðeins að koma á framfæri þeim hugmyndum um nöfn sem á eftir fara. Til eru einnig nokkur frekar nýleg nöfn, sem annað hvort ná yfir margar tegundir, jafnvel margar óskyldar ættkvíslir eða falla ekki inn í það kerfi sem hér er notað. Nafnið sverðmosi (Áskell Löve 1963) er þó undantekning. Það er gott nafn sem er notað hér. Mörg af nöfnum Helga Hallgrímssonar eru einnig notuð hér, sbr. hér á eftir.

Þrennt hefur orðið mér til hjálpar við þessar nafngiftir.

1. Ég er nokkuð kunnugur flestum íslenskum mosategundum og hef því getað notað við nafngiftirnar einhver einkenni þeirra, svo sem útlit, byggingu, blaðeinkenni eða kjörlendi.

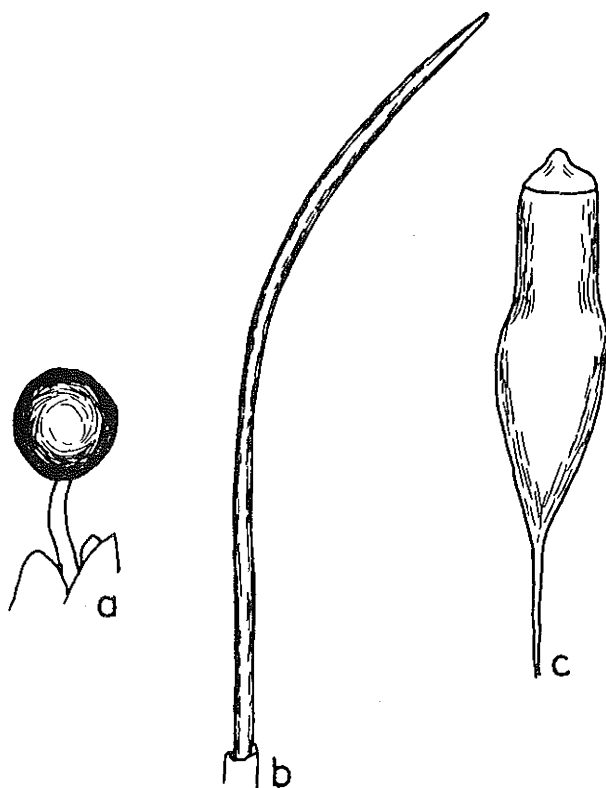
2. Helgi Hallgrímsson grasafraðingur og safnvörður hefur verið ötull við að finna nöfn á íslenska mosa. Hefur hann komið með margar góðar tillögur. Er hann höfundur að mörgum þeirra nafna sem hér er að finna, t.d. brekamosi, fossmosi, hélumosi, hnökkmosi, hraukmosi, klómosi, rekilmosi, skrápmosi, taðmosi og örmosi. Fleiri hugmyndir hans eru notaðar hér, sumar að vísu í breytttri mynd. Helgi hefur komið upp spjaldskrá með gömlum og nýjum mosaheitum. Helgi var svo vinsamlegur að gera fyrir mig skrá eftir spjaldskránni á Náttúrugripasafninu á Akureyri, sem hann leyfði mér að nota. Kann ég Helga bestu þakkir fyrir þetta og ekki síður fyrir hin ágætu nöfn hans og áhuga hans á þessu máli.

3. Íslensk orðabók, gefin út af Bókaútgáfu Menningarsjóðs 1983, hefur reynt mér afar notadrjúg og eru allar tilvitnanir innan gæsalappa hér á eftir teknar úr henni. Tekið skal fram að oft er aðeins tekin sú skýring orðs sem nota þarf og eru því skýringar orðabókarinnar miklu fullkomnari en þessar tilvitnanir gefa til kynna.

Teikningar eru eftir höfund. Þakkir kann ég þeim er lásu þetta handrit yfir, þeim Dóru Jakobsdóttur og Erling Ólafssyni, og einnig Helgu Valdemarsson fyrir tölvuvinnu.

FYLKINGIN

Fylkingin Bryophyta hefur hlotið heitið mosar á íslensku. Mosaheitið hefur reyndar einnig verið notað um fléttur og skófir frá fornu fari. Þetta er afar óhentugt þar sem hér er um óskyldar plöntur að ræða. Þetta er einnig óþarft. Það er alveg eins hægt, og að mínu mati mun betra, að nota hreindýraflétta í stað hreindýramosi og litunarskóf í stað litunarmosi.

1.mynd. Gróhirslur, allar lokaðar. a: Soppmosi. Gróhirsla á stilk. Neðst sést í efstu blöðin á kynlið (Gymnomitrium corallioides). b: Hornmosi. Gróhirsla. Neðst sést sliður myndað af kynlið (Phaeoceros laevis). c: Baukmosi. Gróhirsla og efsti hluti stilks (Tetraplodon mnioides).

FLOKKAHEITI

Í því kerfi sem ég tel raunhæfast eru þrjú flokkar, Marchantiopsida, Anthocerotopsida, Bryopsida. Hér væri unnt að nota nöfn einkennisættkvíslanna og tala um stjörnumosaflokk, hornmosaflokk og hnokkmosaflokk. Slik aðferð er hentug í ættbálkaheitum en heldur óhentug í flokkaheitum. Það sem skilur þessa flokka best að er gróliðurinn. Hentugasta einkennið til aðgreiningar er gróhirslan. Hjá Marchantiopsida er stilkur gróhirslunnar oftast langur, en alltaf skammur, veiklulegur, hálfgegnsær og hvítleitur. Gróhirslan er smá og afar einföld að gerð, kúlulaga og opnast óreglulega, rifnar oftast í sundur ofan frá í fjórar ræmur. Hjá Anthocerotopsida er stilkurinn afar stuttur og varla aðgreinanlegur frá gróhirslunni, sem er langlíf, flókin að gerð og hornlaga. Hún opnast með því að klofna smám saman í tvær ræmur. Hjá Bryopsida er stilkurinn sterkbyggður, gulur, rauður eða brúnn, langlífur. Gróhirslurnar eru langlífar, flóknar að gerð og margvíslega lagaðar, en nær undantekningarlaust opnast þær með loki, sem er framan á gróhirslunni.

Kenna mætti þessa þrjú flokka við lögun og gerð gróhirslunnar (1. mynd).

Soppmosar: Marchantiopsida, með kúlulaga gróhirslu, sbr. soppur, "knöttur, bolti".

Hornmosar: Anthocerotopsida, með hornlaga gróhirslu, sbr. horn, "hyrnisstikill eða -kvísl á höfði dýrs".

Baukmosar: Bryopsida, með gróhirslu með loki, sbr. baukur, "krukka, dós, askja" og "hýðisaldin sem opnast með loki".

(-kuðull), snúðmosi (-snúður), spengilmosi (-spengill), vöggmosi (-vöggur), þvengmosi (-þvengur), ögurmosi (-ögri).

Reynt er að gera grein fyrir nafngiftinni með því að gefa upp þá merkingu orðsins (Orðabók Menningarsjóðs) sem lögð er til grundvallar. Síðan er gefin ástæðan fyrir því að merking orðsins er tengd mosanum. Að lokum er gefið eitt dæmi um tegundarheiti, þannig að auðveldara sé að átta sig á því hvernig endingarnar fara í samsetningum.

Rétt þykir mér að benda á að misráðið getur verið að nota í ættkvíslarheitinu forskeyti sem henta mjög vel sem tegunda-forskeyti jafnvel í mörgum ættkvíslum, svo sem engja-, fjalla-, strand-, heiða-, mýra-, lækja-, lauga-, bylgju-, hær-, brún-, o.s.frv. Slíkt getur gert illmögulegt að nota forskeytin í tegundanöfnum.

Almosi: Blindia. 1 teg.

Af nafnorðinu alur, "lítill stingur". Blöð mosans mjókka fram í allaga odd í 2. mynd).

Angamosi: Hygrobiella. 1 teg.

Af nafnorðinu angi, "mjó, lítill grein" og "ögn, e-ð lítið". Mjög smávaxinn mosi. Áberandi eru blaðlausir eða smáblöðóttir angar eða smágreinir út frá sprotum sem bera vel þroskuð blöð.

Ármosi: Fontinalis. 1 teg.

Af nafnorðinu á, "vatnsfall". Stór og áberandi mosi sem vex á steinum í ám.

Barðamosi: Bartramia. 1 teg.

Af nafnorðinu barð, "bakki á landi". Oft áberandi utan í börðum.

Barnamosi: Sphagnum. -buri. 27 teg.

Af nafnorðinu barn, "krakki". Barnamosi er gamalt nafn sem er eflaust dregið af notkun mosategunda af þessari ættkvísl. Fyrrum var allalenggt að barnamosi væri notaður í sama tilgangi og baðmull er notuð nú.

Dæmi: Fjóluburi (S. subnitens).

Bendilmosi: Riccardia. -bendill. 3 teg.

Af nafnorðinu bendill, "mjó ræma". Hvort sem þalið er mikið eða lítið greinótt er það alltaf í mjóum og þunnum ræmum (3. mynd).

Dæmi: Fjaðurbendill (R. multifida).

2. mynd. Almosi

Blað (Blindia acuta).

Bikamosi: Seligeria. 1 teg.

Af nafnorðinu bikar, "staup". Gróhirsflan er regluleg og upprétt og líkist bikar sem er alláberandi vegna þess hve mosinn er smávaxinn.

Bjartmosi : **Anomobryum**. 1 teg.

Af lýsingarorðinu bjartur, "ljós á lit" og "skínandi, ljós, skær". Mosinn er ljós og glansandi og vekur því eftirtekt þótt smávaxinn sé.

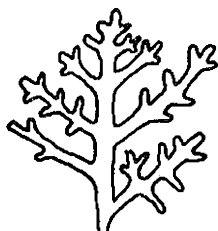
Bjúgmosi: **Amblyodon**. 1 teg.

Af lýsingarorðinu bjúgur, "boginn". Þekkist auðveldlega frá öðrum mosum með svipuð blöð á því að gróhirsflan er bogin.

Blaðkmosi: **Pellia**. -blaðkur. 2 teg.

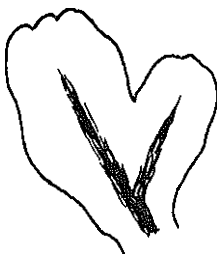
Af nafnorðinu blaðkur, "blaðka". Þetta er þalmosi og því án stönguls og blaða. Þalið er flatt og nokkuð breitt, þannig að mosinn er áberandi blöðkulaga (4. mynd).

Dæmi: Vætublaðkur (*P. neesiana*).

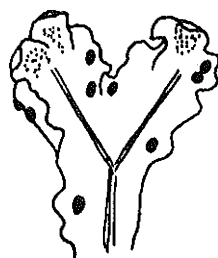
3. mynd. Bendilmosi.

Útlit (*Riccardia multifida*).

4. mynd. Blaðkmosi.

Útlit (*Pellia neesiana*).

5. mynd. Blettamosi

Útlit (*Blasia pusilla*).

Blámosi: **Saelania**. 1 teg.

Af lýsingarorðinu blár, "með lit heiðs himins eða hafdjúps í ýmsum blæbrigðum". Mosinn er auðþekktur á bláa litnum.

Bleðilmosi: **Jungermannia**. -bleðla. 11 teg.

Af nafnorðinu bleðill, "þjatla". Blöðin eru óskipt og heilrend og því einföld að gerð. Þetta er einkennisættkvísl þeirra soppmosa er hafa stöngul og blöð og því er viðeigandi að kenna hana við blöðin.

Dæmi: Hverableðla (*J. caespiticia*).

Blettamosi: **Blasia**. 1 teg.

Af nafnorðinu blettur, "dill". Auðþekktur á dökkum blettum í þalínu (5. mynd).

Blikmosi: **Plagiothecium**. -blikki. 3 teg.

Af nafnorðinu blik, "gljái, glans". Mosar af þessari ættkvísl eru áberandi glansandi.

Dæmi: Gjótblíkki (*P. succulentum*).

Bólmosi: **Funaria**. 1 teg.

Af nafnorðinu ból, "býli". Vex helst í byggð og við bæi, jafnvel utan í húsveggjum, í gróðurhúsum og blómapottum.

Bólsturmosi: **Anoectangium**. 1 teg.

Af nafnorðinu bólstur, "koddi, dýna". Vex uppréttur utan í klettum í mjög þéttum samfelldum breiðum, sem mynda þykkt teppi utan á klettunum.

Brandmosi: **Campylium**. -brandur. 4 teg.

Af nafnorðinu brandur, "sveró". Blöðin standa oftast út frá stönglinum og mjökka fram í langan odd. Dæmi: Pollabrandur (*C.elodes*).

Brámosi: **Hedwigia**. 1 teg.

Af nafnorðinu brá, "augnhár". Gróhirsflan situr niðri á milli efstu blaðanna og sést sem rauðleitt auga, en umhverfis hana mynda gráhærð blöðin sérkennilegan hvítan kraga.

Brekamosi: **Brachythecium**. -brekill. 15 teg.

Af nafnorðinu breki, "eldur". Flestar tegundir eru áberandi ljósar á lit. Ástæða fyrir notkun þessa nafns er einnig líking þess við latneska heitið. Dæmi: Götubrekill (*B.albicans*),

Broddmosi: **Cirriphyllum**. -broddi. 3 teg.

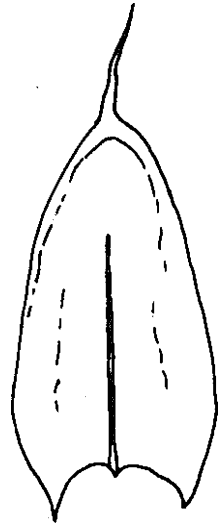
Af nafnorðinu broddur, "oddur". Blöðin enda í löngum, örmjóum broddi (6.mynd). Dæmi: Engjabroddi (*C.piliferum*).

Brúskmosi: **Dicranum**. -brúskur. 8 teg.

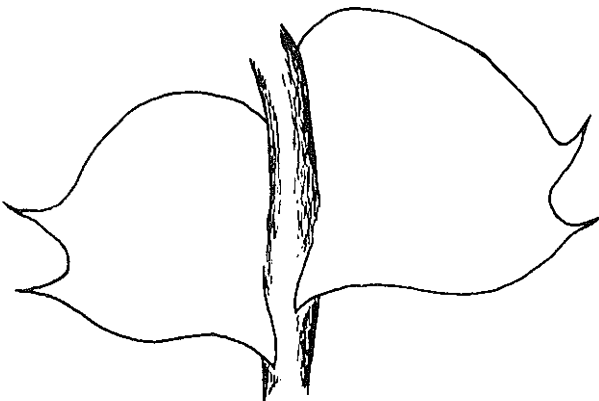
Af nafnorðinu brúskur, "hártoppur". Þessir mosar standa uppréttir og venjuiega eru margar plöntur þétt saman, þannig að úr verða brúskar. Dæmi: Hnúskabrúskur (*D.elongatum*).

Burstamosi: **Campylopus**. -byrstill. 5 teg.

Af nafnorðinu bursti, "verkfæri með hárum (oft stifum) eða vírþráðum eða strái". Blöðin eru upprétt, mjó og stíf, þannig að mosinn líkist burstu. Dæmi : Hærubyrstill (*C.introflexus*) .

6.mynd.
Broddmosi.
Blað (*Cirri-
phyllum
piliferum*).

7.mynd. Drýsilmosi.
Hluti af sprota, séð
ofan frá (*Lophocolea
bidentata*).

Darrmosi: **Zygodon**. 1 teg.

Af nafnorðinu darr, "spjót". Eitt aðaleinkenni mosans er að oddmjó blöðin sperrast snögg út frá stönglinum þegar þau blotna.

Drýsilmosi: **Lophocolea**. -drýsill. 2 teg.

Af nafnorðinu drýsill, "smápúki". Einkennandi eru tveir hvassir oddar á blöðunum, sem minna á kvísl eða fork (7. mynd).

Dæmi: Kornadrýsill (L. minor).

Dröfnmosi: **Preissia**. 1 teg.

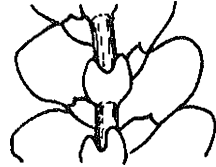
Af nafnorðinu drafna, "lítill díll, blettur". Auðþekktur frá öðrum svipuðum mosum, sem vaxa við líkar aðstæður, á því að loftopin sjást vel án smásjár, þannig að yfirborðið er smádílótt.

Döggmosi: **Scleropodium**. 1 teg.

Af nafnorðinu dögg, "áfall, bleyta (einkum á grasi) þegar gufa í loftinu þéttist á e-u köldu". Mosinn vex niðri við jörð í graslendi, þ.e. í skugga og talsverðum loftraka, t.d. frá úða eða dögg.

Eysilmosi: **Lejeunea**. 1 teg.

Af nafnorðinu eysill, "sleif, ausa". Hjá þessari ættkvísl hefur hluti hliðarblaðs orðið að ausulaga upp-broti við blaðgrunninn (8. mynd).

Fannmosi: **Pleurocladula**. 1 teg.

Af nafnorðinu fönn, "snjór, skafli". Þetta er fannhvít snjóðældategund.

S.mynd. Eysilmosi. Hluti af sprota, séð neðan frá (Lejeunea ____ cavi-
folia).

Faxmosi: **Hypnum**. -faxi. 9 teg.

Af nafnorðinu fax, "mikið hár (ofan) á hálsi dýra (t.d. hesta og ljóna)". Þessar mosar liggja flatir. Blaðoddarnir sveigjast niður með stönglinum beggja megin. Útlitið minnir á fax á hesti.

Dæmi : Holtafaxi (H. cupressiforme).

Fjöðurmosi: **Fissidens**. -fjöður. 5 teg.

Af nafnorðinu fjöður, "leggur (fjöðurstafur) með fönum á". Blöðin standa út frá stönglinum í tveim röðum, þannig að sprotinn minnir á fuglsfjöður (9. mynd).

Dæmi: Hraunfjöður (F. cristatus).

9.mynd. Fjöðurmosi. Útlit (Fissidens cristatus).

Fleðumosi: **Aneura**. 1 teg.

Af nafnorðinu fleða, "grunn skeið eða skál". Þetta er flatur þalmosi. Þalið er nokkuð óreglulegt að lögun en er oftast með uppþrettar rendur.

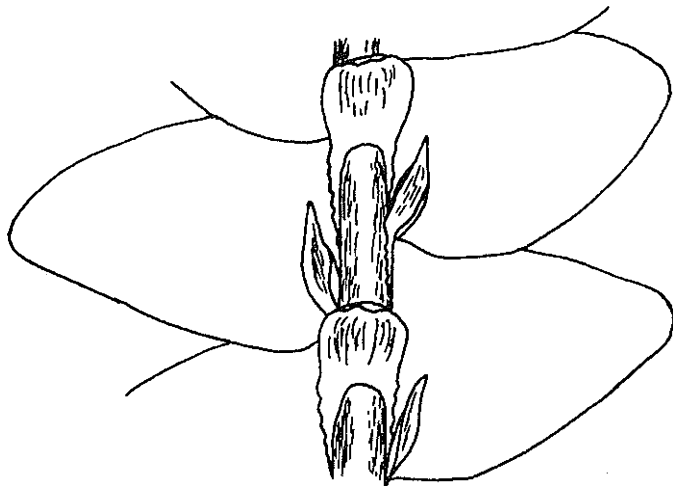
Flekkmosi: **Conocephalum**. 1 teg.

Af nafnorðinu flekkur, "blettur, svæði". oftast í stórum samfelldum flekkjum.

Flettimosi: **Neckera**. -flettill. 2 teg.

Af nafnorðinu fletta, "flaga, fló, lag" og sagnorðinu fletta, "f.bók blaða í bók" og "saga tré á langveginn", sbr. einnig flettugrjót og flettigrjót. Orðmyndin með u er fulllík fléttu- í framburði til að vera hentug, því er orðmyndin með i valin hér. Þessir mosar eru greinóttir, flatir og mynda flögur, sem oft liggja hver yfir annari í lögum sem auðvelt er að fletta í sundur.

Dæmi: Skoruflettill (N.complanata).

10.mynd. Fleygmosi. Hluti af sprota, séð neðan frá (Porella cordaeana).

Fleygmosi: **Porella**. 1 teg.

Af nafnorðinu fleygur, "kíll, það sem rekið er í e-ð til að kljúfa það". Hjá þessari ættkvísl hefur hluti hliðarblaðs þróast í fleygmyndaðan sepa við blaðgrunninn (10. mynd).

Flípa mosi: **Diplophyllum**. -flípi. 2 teg.

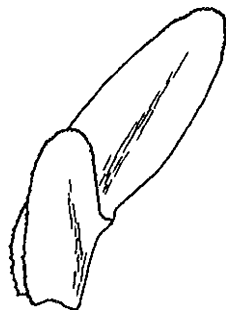
Af nafnorðinu flípi, "lítil skinnþjatta". Hjá þessari ættkvísl hefur helmingur hliðarblaðs þróast í smáflípa sem brettist yfir stærri blaðhlutann 11. mynd)

Dæmi: Heiðaflípi (D. taxifolium).

Flosmosi: **Thuidium**. -flosi. 3 teg.

Af nafnorðinu flos, "vefnaður með loðnu yfirborði, það sem er flosað". Stöngullinn er með venjulegum blöðum en á milli þeirra er hann alþakinn örsmáum flosblöðum, sem hér eru grænir greinóttir þræðir.

Dæmi: Hlíðaflosi (T.tamariscinum).

Flygsumosi: **Peltolepis**. 1 teg.

Af nafnorðinu flygsa, "tætla". Smávaxinn þalmosi, sem sést sem smáar ljósgrænar flygsur í klettaskorum til fjalla.

11. mynd. Flípa mosi. Blað, séð ofan frá (Diplophyllum albicans)

Flögumosi: **Reboulia**. 1 teg.

Af nafnorðinu flaga, "þunnt stykki".

Þalmosi, með áberandi slétt yfirborð, flatur og þunnur.

Forkmosi: **Herbertus**. 1 teg.

Af nafnorðinu forkur, "heykvísl".
Blöðin eru djúpt klofin í tvo flípa (12. mynd).

Fossmosi: **Thamnobryum**. 1 teg.

Af nafnorðinu foss, "straumvatn sem fellur niður af (háum) stalli". Vex við fossa eða annars staðar þar sem vatn drýpur niður í sífellu, t.d. í rökum hellisskútum.

Fölmosi: **Harpanthus**. 1 teg.

Af lýsingarorðinu fölur, "hvítleitur (einkum í andliti)". Mosinn er áberandi ljósleitur.

Gamburmosi: **Racomitrium**. -gambri. 11 teg.

Af nafnorðinu gambur, "gort, gaman; þvaður". Gamalt nafn, sem hefur fest við tegundir af þessari ættkvísl.

Dæmi: Grágambri (R.lanuginosum).

12.mynd. Forkmosi. Blað

(Herbertus st ramineus).

Gáramosi **Oligotrichum**. 1 teg.

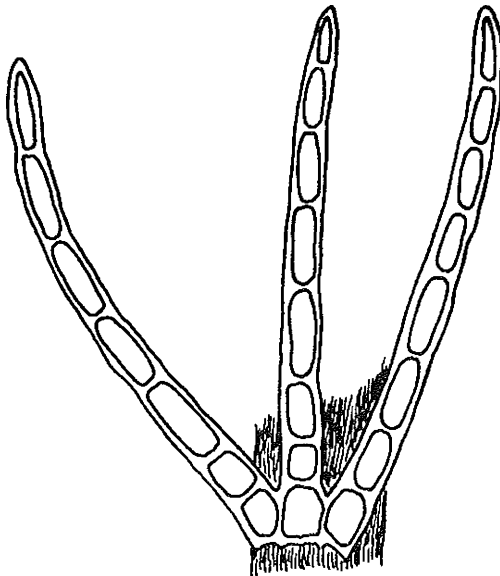
Af nafnorðinu gári, "upphækkuð rák". Blöðin eru með til-lifunarbörðum á efra borði og einnig eru lágir borðar fremst á bakhlíðinni.

Geirmosi: **Calliergonella**. 1 teg.

Af nafnorðinu geir, "spjót, vopn". Er nokkuð auðþekktur á því að stöngul- og greinaendar eru áberandi spjótлага.

Geislamosi: **Blepharostoma**. 1 teg.

Af nafnorðinu geisli, "ljósrák eða -lína". Blöðin eru klofin niður í þrjá eða fjóra örmjóa geisla (13. mynd).

13.mynd. Geislamosi

Blað á stöngli
(Blepharostoma trichophyllum).

Gepilmosi : **Odontoschisma**. -gepill. 3 teg.

Af nafnorðinu gepill, "lítill eða lélegur hornspónn" og "vaskill". Mosarnir eru smávxnir og blöðin eru spónlaga eða skeiðarlaga.

Dæmi: Brúngepill (O.elongatum).

Glitmosi: **Isopterygium**. -gliti. 2 teg.

Af nafnorðinu glit, "ljómi". Þessir mosar eru áberandi glansandi.

Dæmi: Fagurgliti (I.elegans).

Gljámosi: **Taxiphyllum**. 1 teg.

Af nafnorðinu gljá, "glans, gljái".

Gljáandi mosategund.

Glæsimosi: **Ctenidium**. 1 teg.

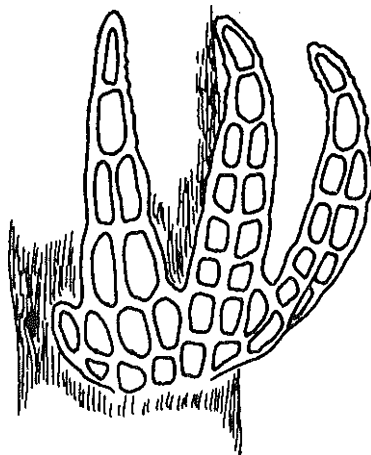
Af nafnorðinu glæsi, "fegurð". Nokkuð stór, áferðarfallegur mosi, sem vekur eftirtlkt vegna reglulegrar byggingar og skærs litar.

14.mynd. Gopmosi. Opin gróhirsla (Amphidium lapponicum).

Gopmosi: **Amphidium**. -gopi. 2 teg.

Af nafnorðinu gopi, "op; lítill munnur". Gróhirsflan er stilkstutt, trektlaga og vantar opkrans. Gróhirsfluopið sem blasir við þegar horft er á mosann er aðaleinkenni ættkvíslarinnar (14. mynd).

Dæmi: Litligopi (A.lapponicum).

Griplumosi: **Kurzia**. 1 teg.

Af nafnorðinu gripla, "FT griplur (fingra)vettlingar með hálfum þumlum, þumalstýfðir fingravettlingar". Blöðin eru klofin niður í þrjá eða fjóra bogna anga, sem líkjast fingrum (15. mynd).

15.mynd. Griplumosi. Blað á stöngli (Kurzia setacea).

Grýtumosi: **Pottia**. -grýtill. 2 teg.

Af nafnorðinu grýta, "lítill pottur". Gróhirsllurnar upp- réttar, reglulegar og oftast frekar grunnar og pottlaga. Latneska heitið gefur einnig tilefni til að nota þetta nafn.

Dæmi : Skammgrýtill (P. truncata) .

Gyrðilmosi: **Calypogeia**. -gyrðill. 3 teg.

Af nafnorðinu gyrðill, "belti (einkum beltí sem geyma má peninga 1)". Mosinn er flatur, hliðarblöðin standa út frá stönglinum, þannig að sprotinn verður beltislaga.

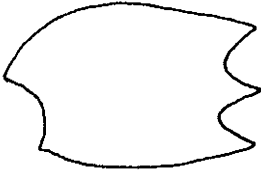
Undirblöðin lita út eins og vasar í röð á neðra borðinu.

Dæmi: Laugagyrdill (C.muelleriana) .

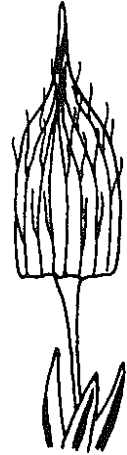
Haddmosi: **Polytrichum**. -haddur. 10 teg.

Af nafnorðinu haddur, "hár". Kafloðin hetta hylur gróhirslna alveg og situr lengi og er því mjög áberandi.

Dæmi: Móbergshaddur (P.sphaerothecium) .

16.mynd. Hakmosi.
Blað (Tritomaria
scitula).

17.mynd. Hettumosi.
Hetta yfir gróhirslu
(Orthotrichum
anomalum).

Hakmosi: **Tritomaria**. -hakill. 3 teg.

Af nafnorðinu hak, "agnúi, lítill stallur". Einkennandi fyrir ættkvíslina eru þrjú hök á blöðunum (16.mynd).
Dæmi: Skáhækill (T.guinauedentata).

Hettumosi: **Orthotrichum**. -hetta. 9 teg.

Af nafnorðinu hetta, " þrjónað stakt höfuðfat". Hetturnar eru einkennandi fyrir ættkvíslina. Þær eru mjög áberandi og sitja lengi á gróhirslnni (17. mynd).
Dæmi: Strýhetta (O.striatum).

Hélumosi: **Anthelia**. 1 teg.

Af nafnorðinu héla, "hrím, grámi". Mosinn er ljósgrár og þar sem hann vex að ráði virðist jörð héluð.

Hlaðmosi: **Ceratodon**. 1 teg.

Af nafnorðinu hlað, "svæði (oft með hlaðinni stétt) framan við sveitabæ". Algengust allra mosategunda við manna-bústaði.

Hnísilmosi: **Weissia**. -hnísill. 3 teg.

Af nafnorðinu hnísill, "lítill hnykill". Smávxanir mosar, sem vaxa í allþéttum smáhnyklum.
Dæmi: Strandhnísill (W.controversa).

Hnoðmosi: **Stegonia**. 1 teg.

Af nafnorðinu hnoð, "hnoða, hnykill". Stöngull er afar stuttur, blóðin stutt, breið og kúpt, þannig að plantan lítur út eins og smáhnoða.

18.mynd. Hnokkmosi
Planta með gró-
hirslu (Bryum
pallescens).

Hnokkmosi: **Bryum**. -hnokki. 27 teg.

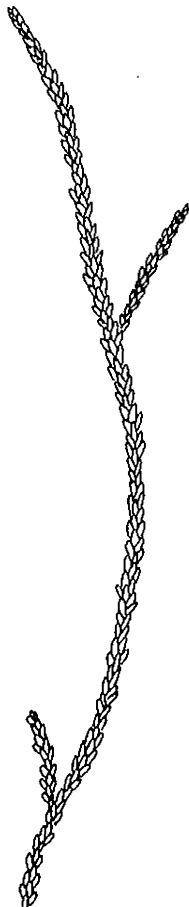
Af nafnorðinu hnokki, "lítill járnkrókur; krókur (úr járni eða beini) á hnokkatré". Álútar gróhirslurnar á uppréttum stilk líkjast króki á stilkendanum (18. mynd).
Dæmi: Silfurhnokki (B. argenteum).

Hnotmosi: **Diphyscium**. 1 teg.

Af nafnorðinu hnot, "hneti". Gróhirslan er nær stilklaus, stór og sérkennilega löguð. Hún lítur út eins og ljós hnot á brúnum mosanum.

Hnubbmosi: **Didymodon**. -hnubbi. 6 teg.

Af nafnorðinu hnubbur, "lítill ávöl þúfa". Frekar smávaxnir mosar sem vaxa oftast í litlum ávölum hnúskum.
Dæmi: Hnyfilhnubbi (D. icmadophilus).

19. mynd. Hrókmosi. Útlit (Calliergon stramineum).

Vex aðallega í

Hrókmosi: **Calliergon**. -hrókur. 6 teg.

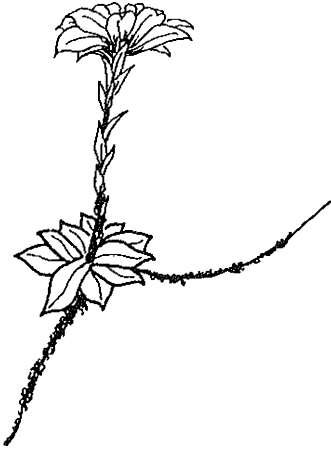
Af nafnorðinu hrókur, "langur sláni, klunni; raumur". Blöðin eru snubbótt og aðlæg og sprotar því sívalir. Oftast eru þetta langir mosar og flestar tegundir lítið greindar (19. mynd).
Dæmi: Flóahrókur (C. richardsonii).

Hrufumosi: **Dichodontium**. 1 teg.

Af nafnorðinu hrufa, "arða, ójafna". Yfirborð blaðanna er sérkennilega hrufótt.

Hvirfillmosi: **Rhodobryum**. 1 teg.

Af nafnorðinu hvirfill, "(hringmynduð) þyrping". Uppréttu stönglarnir eru með mjög smáum blöðum nema á stöngulendanum, en þar eru stór og áberandi blöð í hringmyndaðri þyrpingu (20. mynd).

20.mynd.Hvirrfilmosi.
Útlit (Rhodobryum
roseum).

21.mynd.Hökulmosi.
Gróhirsla með
hettu (Trematodon
ambiguus).

22.mynd. Höttmosi.
Hetta yfir gró-
hirslu (Pogonatum
nanum).

Hýrumosi: **Gymnocolea**. 1 teg.

Af nafnorðinu hýra, "velgja, ylur". Er víða ein aðaltegundin á volgum jarðvegi við hverfi og laugar.

Hökulmosi: **Trematodon**. -hökull. 2 teg.

Af nafnorðinu hökull, "hluti af messuskrúða prests". Gróhirsluhálsinn er óvenjulangur og áberandi og er aðal-einkenni ættkvíslarinnar (21. mynd).

Dæmi: Heiðahökull (*T.brevicollis*).

Höttmosi: **Pogonatum**. -höttur. 3 teg.

Af nafnorðinu höttur, "hetta, sítt höfuðfat". Hettan sem hylur alla gróhirslna er kafloðin og áberandi (22. mynd).

Dæmi: Dverghöttur (*P.nanum*).

Kambmosi: **Helodium**. 1 teg.

Af nafnorðinu kambur, "áhald til að kemba eða greiða e-ð með". Mosinn er reglulega kambgreindur (23. mynd).

Klómosi: **Drepanocladus**. -klói. 8 teg.

Af nafnorðinu klói, "oddhvöss hornmyndun fremst á tá eða fingri". Blöðin eru krókbogin og frammjó og minna á klói (24. mynd).

Dæmi: Móaklói (*D.uncinatus*).

Klukkumosi: **Encalypta**. -klukka. 6 teg.

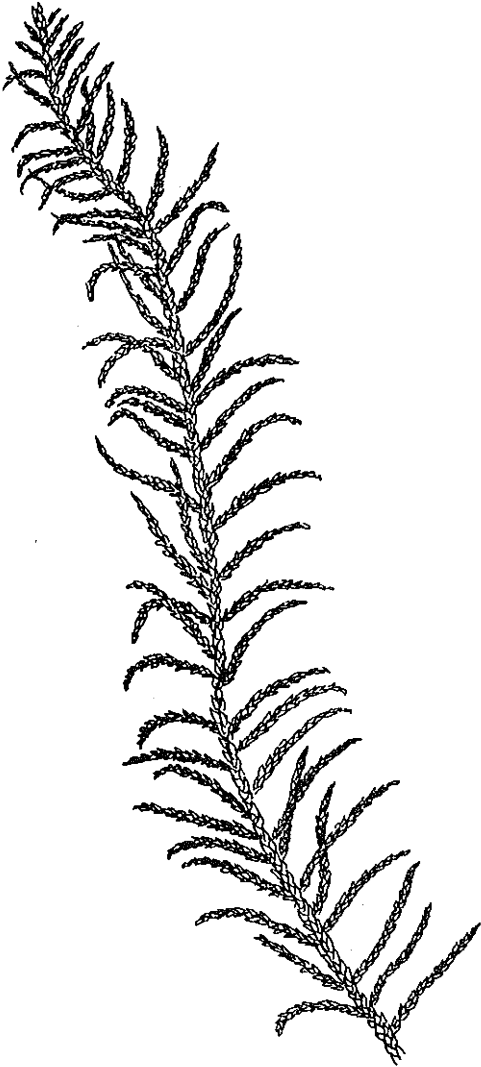
Af nafnorðinu klukka, "bjalla, kirkjuklukka". Hettan sem er einkennandi fyrir ættkvíslina er bjöllulaga (25. mynd).

Dæmi: Álfaklukka (*E.rhaptocarpa*).

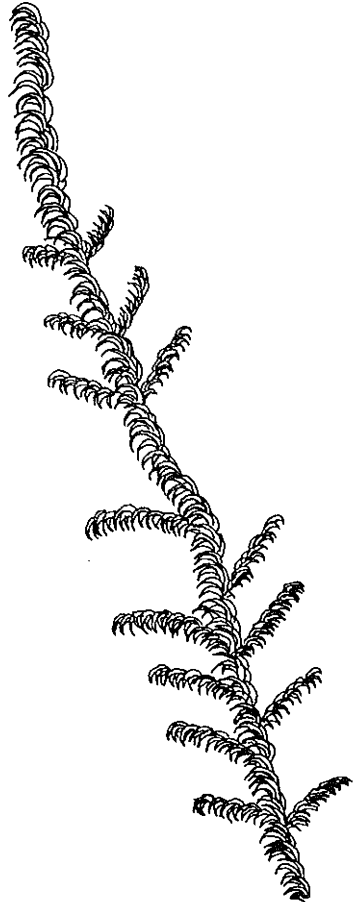
Kólfmosi: **Gymnomitrium**. -kólfur. 3 teg.

Af nafnorðinu kólfur, "klukkukólfur, dingull innan í bjöllu". Blöðin eru aðlæg og skarast. Sprotinn breiðkar oft að ofanverðu og líkist kólfi.

Dæmi: Grænkólfur (*G.concinatum*).

23. mynd. Kambmosi. Útlit
(Helodium blandowii).

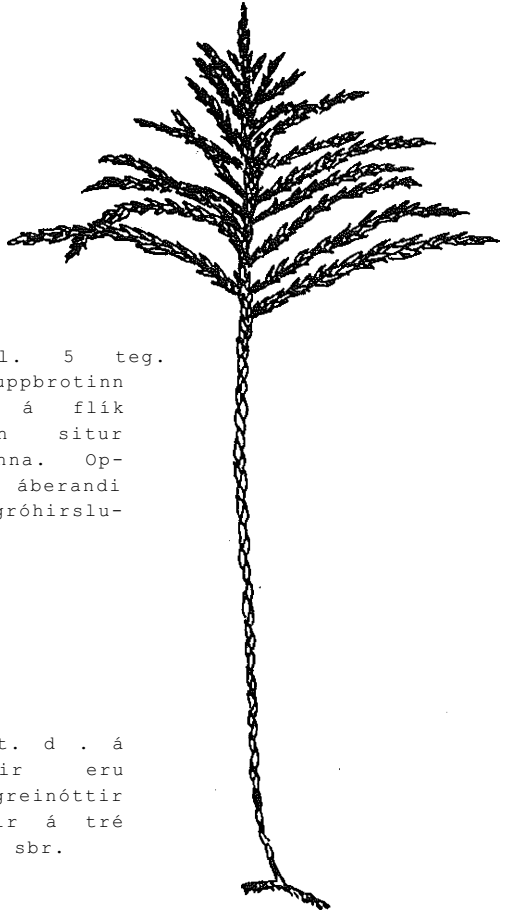
24. mynd. Klómosi
Útlit (Drepanocladus uncinatus).

25. mynd. Klukkumosi.
Hetta yfir gróhirslu
(Encalypta raptocarpa)

26 .mynd . Kraqamosi.
Opin gróhirsla
(Schistidium agassizii).

27.mynd. Krónmosi. Útlit.
(Climacium dendroides).

Kragamosi: **Schistidium**. -kregill. 5 teg.
Af nafnorðinu kragi, "(uppbotinn eða útaflagður) jaðar efst á flik kringum hálsinn". Gróhirslan situr niðri á milli efstu blaðanna. Opkransinn er útstæður og því áberandi sem rauður kragi kringum gróhirsluopið (26. mynd).
Dæmi: Vörtukregill (S.strictum).

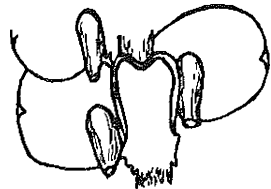
Krílmosi: **Cladopodiella**. 1 teg.
Af nafnorðinu kríl, "e-ð lítið".
Þetta er ákaflega smávaxinn mosi.

Krónmosi: **Climacium**. 1 teg.
Af nafnorðinu króna, "toppur (t. d. á tré)". Uppréttu stönglarnir eru greinalausir neðantil en greinóttir efst, þannig að útlitið minnir á tré (27. mynd). Stofnsamsett, sbr. hnokkmosi og krónhjörtur.

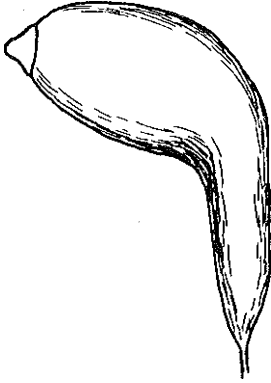
Krýsilmosi: **Frullania**. -krýsill. 3 teg.
Af nafnorðinu krús, "krukka". Hjá þessari ættkvísl hefur hluti hliðarblaðs ummyndast í smákrukku við blaðgrunninn (28. mynd).
Dæmi: Hjálmkrýsill (F.dilatata).

Kuðulmosi: **Oxystegus**. 1 teg.
Af nafnorðinu kuðull, "flækja, benda; e-ð samanhlaupið".
Mosinn lítur út eins og hann sé samankuðlaður.

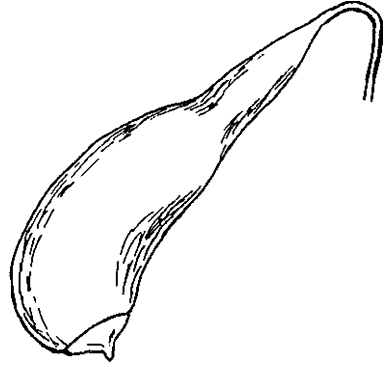
Kverkmosi: **Meesia**. -kverkill. 2 teg.
Af nafnorðinu kverk, "hornið milli höku og háls". Hálsinn er langur og uppréttur en fullþroskuð gróhirsla vísar til hliðar þvert á hálsinn, þannig að greinileg kverk myndast á mótum háls og gróhirslu (29. mynd).
Dæmi: Keldukverkill (M.triquetra).

28.mynd. Krýsilmosi. Hluti af sprota, séð neðan frá (Frullania tamarisci).

29.mynd. Kverkmosi.
Gróhirsla (Meesia
uliginosa).

30. mynd. Kylfumosi.
Gróhirsla (Plagiobryum
demissum).

Kylfumosi: **Plagiobryum**. -kylfill. 2 teg.

Af nafnorðinu kylfa, "barefli, oft stór og sver lurkur, ætlaður til að slá með, venjul. gildari í annan endann". Gróhirsllurnar eru einkennandi fyrir ættkvíslina, en þær eru áberandi kylfulaga (30. mynd).

Dæmi : Ljóslyfill (P. zieri) .

Kögurmosi: **Asterella**. 1 teg.

Af nafnorðinu kögur, "lausir þræðir eða tróf sem hanga á klæðisjaðri". Ættkvíslin er auðþekkt á sérkennilegu kögri neðan úr stíkilshöfðunum.

Larfamosi: **Barbilophozia**. -larfi. 7 teg.

Af nafnorðinu larfi, "í samsetn.: hempularfi", sbr. larfur, "FT larfar vond föt, tótrar, garmar". Hliðarblöðin eru klofin í tvo til fjóra flipa og eru að auki venjulega trefjött við blaðgrunninn. Undirblöðin eru bæði djúpt klofin og trefjött. Blöðin minna því nokkuð á slitna flík.

Dæmi: Lautalarfi (B.lycopodioides).

Laufamosi: **Tayloria**, -laufi. 2 teg.

Af nafnorðinu laufi, "sverð". Blöðin eru stór og áberandi. Þau eru flöt, bein og regluleg og minna á stutt og breitt sverð.

Dæmi : Þjarglaufi (T. acuminata) .

Lápmosi: **Lophozia**. -lápur. 13 teg.

Af nafninu Lápur, "nafn á einum af sonum Grýlu og Leppalúða". Notað vegna líkingar við fyrstu stafi í latneska heitinu.

Dæmi: Klettalápur (L.collaris) .

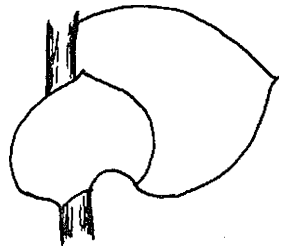
Leppmosi: **Scapania**. -leppur. 17 teg.

Af nafnorðinu leppur, "tuska úr ullardúk; bót á flík". Hjá þessari ættkvísl eru hliðarblöðin tvískipt. Minni blaðhlutinn er brotinn yfir þann stærri, þannig að hann myndar nokkurs konar lepp sem liggur yfir honum (31.

mynd > .

Dæmi: Tunguleppur (S.lingulata).

Leskjumosi: **Lescureaa**. -leskja. 5 teg.
 Af nafnorðinu leskja, "máttleysingi".
 Nafnið er notað vegna líkingar við
 latneska heitið. Þetta eru jarðlægir
 mosar þannig að nafnið hæfir nokkuð
 vel.
 Dæmi: Lautaleskja (L.radicosa).

31.mynd.Leppmosi.
 Blað á stöngli,
 séð ofan frá
 (Scapania
paludicola).

Lokkmosi: **Homalothecium**. -lokkur. 3 teg.
 Af nafnorðinu lokkur, "hárnippur".
 Þessir mosar skera sig oft vel úr um-
 hverfinu og minna í útliti á hárlökka.
 Dæmi: Mýralokkur (H.nitens).

Lokumosi: **Hymenostylium**. 1 teg.
 Af nafnorðinu loka, "ýmiss konar út-
 búnaður til að loka með". Þegar lok
 er laust frá gróhirsllu fýkur það
 venjulega burt og kemur ekki meira við
 sögu. Hjá þessari ættkvísl helst lokið
 fast við súluna og lyftist af eða
 fellur niður á gróhirsluopið eftir
 rakastigi og er þannig notað til að
 opna og loka gróhirsllunni (32. mynd).

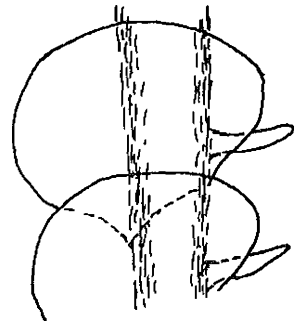

32.mynd.Lokumosi.
 Opin gróhirslla
 (Hymenostylium
recurvirostrum).

Lufsumosi: **Pseudoleskeella**. -lufsi. 2 teg
 Af nafnorðinu lufsa, "hártjása".
 Mosinn myndar oftast langa fingurða
 sprota sem liggja margir samhliða og
 líta út eins og hártjásur.
 Dæmi: Skorulufsi (P.nervosa).

Mjallmosi: **Sauteria**. 1 teg.
 Af nafnorðinu mjöll, " (nýfallinn)
 snjór, lausamjöll". Þetta er áberandi
 hvítleitur fjallamosi.

Naddmosi: **Nardia**. -naddi. 3 teg.
 Af nafnorðinu naddur, "stór nagli;
 oddur". Undirblöðin eru einkennandi
 fyrir ættkvíslina. Þau eru heil og
 standa oftast eins og gaddur út frá
 stönglinum (33. mynd).
 Dæmi : Snænaddi (N.breidleri).

33.mynd.Naddmosi.
 Hluti af stöngli
 með blöðum, séð
 frá hlið. Hliðar-
 blöðin á þeirri
 hlið stönguls er
 frá snýr eru ekki
 teiknuð (Nardia
scalaris).

Nálmosi: **Leptobryum**. 1 teg.
 Af nafnorðinu nál, "grannur (mis-
 gildur) málpinni (með auga á) einkum
 til að sauma með". Framhluti blaðanna
 er langur og mjór og nállaga.

Nistilmosi: **Riccia**. -nistill. 3 teg.
 Af nafnorðinu nistill, "lítið nisti".
 Smáir jarðlægir þalmosar sem mynda
 oftast fagurlagaðar stjörnur á leir-
 jarðvegi. Ættkvíslin einkennist af því
 að gróhirsllurnar eru inni í þalinu.
 Dæmi : Gullnistill (Ft. cavernosa).

Perlumosi: **Catoscopium**. 1 teg.

Af nafnorðinu perla, "lítill mislit kúla úr gleri eða glerkenndu efni". Gróhirsflan er einkennandi fyrir ættkvíslina. Hún er lítill og nær hnöttótt og lítur út eins og glansandi svört perla.

Písilmosi: **Cephalozia**. -písill. 2 teg.

Af nafnorðinu pís, "ögn". Afar smávaxnir mosar.

Dæmi: Fjallapísill (C.pleniceps).

Prúðmosi: **Philonotis**. -prýðill 6 teg.

Af lýsingarorðinu prúður, "fagur, glæsilegur, vel á sig kominn". Tegundir af þessari ættkvísl þykja a.m.k. sums staðar til mikillar prýði.

Dæmi: Dýjaprýðill (P.fontana).

Randamosi: **Atrichum**. -randi. 3 teg.

Af nafnorðinu rönd, "rák (með öðrum lit en grunnurinn)". Mosar af þessari ættkvísl eru auðþekktir frá öðrum mosum, sem unnt er að rugla þeim saman við, á ræmum sem mynda dökkar rendur eftir miðju blaðinu (34. mynd).

Dæmi: Bylgjurandi (A.undulatum).

Rákamosi: **Plagiopus**. 1 teg.

Af nafnorðinu rák, "rönd". Sérkennilegar ljósar rákir eru á blöðunum.

Refilmosi: **Metzgeria**. 1 teg.

Af nafnorðinu refill, "borði". Kvíslgreindur þalmosi. Þalið er með streng í miðju en annars eitt frumulag á þykkt og er mjög reglulega borðalagað (35. mynd).

Reifamosi: **Pterigynandrum**. 1 teg.

Af nafnorðinu reifi, "reifalindi". Mosinn vex á steinum og liggur oftast þétt að grjóttinu og myndar eins og þunnan dúk.

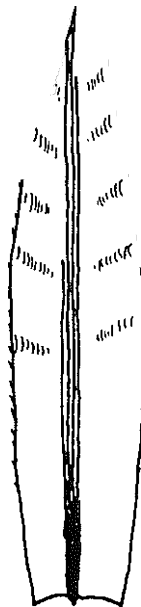
Reipmosi: **Myurella**. -reipill. 2 teg.

Af nafnorðinu reip, "reipi, kaðall". Mosinn er oftast ógreindur. Blöðin eru kúpt og skarast. Sprotinn lítur því út eins og stuttur snærisspotti eða reipisbútur.

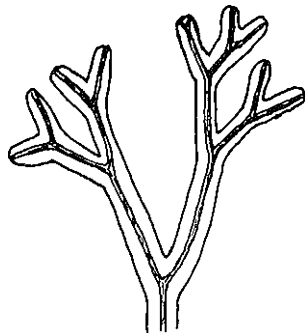
Dæmi: Kollreipill (M.julacea).

Rekilmosi: **Paludella**. 1 teg.

Af nafnorðinu rekill, "blómskipan með einkynja, nöktum, legglausum eða leggstuttum blómum". Sprotinn er jafnbreiður og afar reglulegur og minnr á rekil (36. mynd).

34. mynd.
Randamosi.
Blað séð ofan frá (Atrichum undulatum).

35. mynd. Refilmosi.
Útlit. Hluti af plöntu (Metzgeria furcata).

Rekkmosi: Tetralophozia. 1 teg.

Af nafnorðinu rekkur, "hermaður". Ógreindur, uppréttur mosi, með sérkennilega hornóttum og göddóttum blöðum.

Rindilmosi: Dicranella. -rindill. 9 teg.

Af nafnorðinu rindill, "væskill, mjóvaxinn maður". Smávaxnir mosar.

Dæmi: Roðarindill (D.rufescens).

Rjúpumosi: Rhytidium. 1 teg.

Af fuglsheitinu rjúpa, "fjallrjúpa". Útlit mosans minnir á rjúputær.

Röðulmosi : Entodon. 1 teg.

Af nafnorðinu röðull, "sól". Vex á sólríkum stöðum og að auki er mosinn gulleitur. Hann er auðþekktur frá líkum mosum eins og hrísamosa og döggmosa á því að stöngullinn er gulur en á hrísamosa er hann rauðbrúnn og á döggmosa grænn.

Sepmosi: Radula. 1 teg.

Af nafnorðinu sepi, "smátota, flipi". Hjá þessari ættkvísl hefur hluti hliðarblaðs orðið að smásepa sem brettist undir stærri blaðhlutann (37.mynd). Stofnsamsett, sbr. spendýr.

Serkmosi: Haplomitrium.1 teg.

Af nafnorðinu serkur, "kyrtill, skyrta".

Litur frjóhirslnanna er eitt eftirtektarverðasta og sérstæðasta einkenni mosans. Hjá öðrum mosum eru þær gráar og glærar, en hjá serkmosanum fagurgular, eins og sveipaðar lituðu klæði.

Sindurmosi: Orthothecium. -sindri. 3 teg.

Af nafnorðinu sindur, "smiðjusori, gjall".

Þetta eru glansandi, gull- eða koparlitaðir mosar
Dæmi: Hjallasindri (O.chryseon).

Skallamosi: Psilopilum. -skalli. 2 teg.

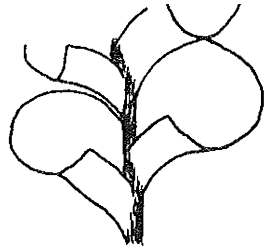
Af nafnorðinu skalli, "hárlaust höfuð eða hvirfill". Hefur ekki loðna hettu eins og haddmosi, sem er skyld ættkvísl. Gróhirsflan er stór, skástæð og bogin, þannig að opið snýr til hliðar en kúptur skallinn er mest áberandi (38 . mynd).

Dæmi : Skurðaskalli (P . laevigatum) .

36.mynd.Rekilmosi. Útlit (Paludella sauarrosa).

37. mynd. Sepmosi. Hluti af sprota, séð neðan frá (Radula complanata).

38. mynd. Skallamosi. Gróhirsfla (Psilonilum laevigatum).

Skarðamosi: **Marsupella**. -skarði. 6 teg.

Af nafnorðinu skarð, "vik, rifa". Blöðin eru með vik eða skarð í endann.

Dæmi: Bugskarði (*M.condensata*).

Skartmosi: **Cinclidium**. -skarti. 2 teg.

Af nafnorðinu skart, "skraut, skrautlegir litir". Blöðin eru stór og rauðleit og eru þessir mosar því nokkuð áberandi vegna litarins.

Dæmi: Fenjaskarti (*C.stygium*).

Skeggmosi: **Grimmia**. -skeggi. 11 teg.

Af nafnorðinu skegg, "(strítt) hár á neðanverðu andliti karla". Blöðin enda í hároddi þannig að mosarnir líkjast oft skeggtoppum á steinum.

Dæmi: Snúinskeggi (*G.funalis*).

Skjallmosi: **Chiloscyphus**. 1 teg.

Af nafnorðinu skjall, "himna sem strengd er yfir skjáglugga í stað glers". Blöðin eru stór og glær.

Skottmosi: **Leucodon**. 1 teg.

Af nafnorðinu skott, "rófa sumra dýra". Greinarnar eru áberandi skottlaga (39. mynd).

39.mynd. Skottmosi.

Útlit (*Leucodon sciurooides*).

Skrautmosi: **Rhytidiadelphus**. -skrauti. 3 teg.

Af nafnorðinu skraut, "skart, stáss". Þetta eru stórir mosar og hafa sumar tegundir verið notaðar til skreytinga.

Dæmi: Kjarrskrauti (*R.triquetrus*).

Skrápmosi: **Cratoneuron**. -skrápur. 3 teg.

Af nafnorðinu skrápur, "hrjúft og þykkt skinn (með hyrnistöppum)". Þessir mosar mynda oft eins og þykka húð yfir undirlagið og eru sérkennilega hrjúfir viðkomu.

Dæmi: Flúðaskrápur (*C.commutatum*).

Skrúðmosi: **Fossombronía**. -skróði. 2 teg.

Af nafnorðinu skróð, "skraut, e-ð marglitt, skrautlegt".

Blöðin eru græn en rætlingarnir, sem eru í miklu magni, eru skærrauðfjólubláir og afar einkennandi.

Dæmi: Flagaskróði (F.wondraczekii).

Skrýfillmosi: **Tortula**. -skrýfill. 7 teg.

Af nafnorðinu skrúf, "lítill hlaði af e-u sem á að þorna, stakkur, hraukur", og ennfremur "skrúfugangur". Gróhirslur eru uppréttar og opkransinn stendur beint upp úr þeim. Kranstennur eru samfastar neðst en síðan eru þær hringundnar fram í totu (40. mynd).

Dæmi: Veggjaskrýfill (T.muralis).

40.mynd. Skrýfillmosi. Opkrans og efsti hluti gróhirslu (Tortula ruralis).

Skræðumosi: **Homalia**. 1 teg.

Af nafnorðinu skræða, "gömul, slitin bók". Útlitið minnir á skorpið skinn eða pappír.

Skúfmosi: **Isothecium**. -skúfur. 2 teg.

Af nafnorðinu skúfur, "visk, lítill Stönglar eru oft greinalausir neðantil

toppur af e-u". Þannig að greinarnar mynda skúf á stöngulendanum.

Dæmi: Urðaskúfur (I.myosuroides).

Skænumosi: **Mnium**. -skænill. 17 teg.

Af nafnorðinu skæna, "þunn skán, íshem". Blöðin eru stór en aðeins eitt frumulag á þykkt og líkjast himnu eða þunnri skán.

Dæmi: Gaddaskænill (M.spinosum).

Slitrumosi: **Moerckia**. 1 teg.

Af nafnorðinu slitra, "slitur, rifrildi af e-u". Aðal-sérkenni ættkvíslarinnar eru slitróttir borðar eða borðabútar á efra borði þals, sem ekki eru á skyldum ættkvíslum.

Slæðumosi: **Archidium**. 1 teg.

Af nafnorðinu slæða, "blája, þunnt (nær gegnsætt) efni". Gróhirslan er einstæð að gerð. Hún er aðeins eitt frumulag á þykkt og gegnsæ, eins og örþunn slæða utan um gróin.

Snápmosi: **Rhynchostegium**. -snápur. 3 teg.

Af nafnorðinu snápur, "oddur á penna eða bor" og "trýni".

Einkennandi er löng trjóna eða oddur á lokinu (41. mynd).

Dæmi: Lækjasnápur (R.riparioides).

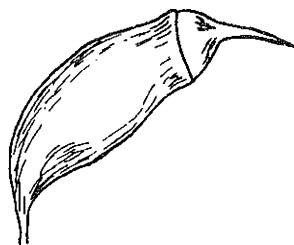
Sniðmosi: **Plagiochila**. 1 teg.

Af nafnorðinu snið, "skálína". Þekktist á því hve blöðin eru sérkennilega skástæð á stönglinum.

Snoturmosi: **Pohlia**. -snotri. 13 teg.

Af lýsingarorðinu snotur, "allfríður, laglegur". Þetta eru yfirleitt frekar smávaxnir en snotrir mosar.

Dæmi: Lindasnotri (P.wahlenbergii).

41.mynd. Snápmosi. Gróhirsla með loki (Rhynchostegium confertum).

Snuddmosi: **Amblystegium**. -snuddi. 5 teg.
Af nafnorðinu snudd, "snuður, vakk,
snöltur". Þetta eru smávaxnir jarðlægir
mosar sem oft vaxa innan um aðrar há-
vaxnari tegundir.
Dæmi : Fjörusnuddi (A. compactum).

Snúðmosi: **Barbula**. 1 teg.
Af nafnorðinu snúður, "það að vera snúinn,
snúningur". Opkransinn er snúinn (42.
mynd).

Snyrilmosi: **Tortella**. -snyrill. 2 teg.
Af nafnorðinu snyrill, "snúinn hárlökkur,
hringlökkur". Blöðin eru snúin, oftast
hringsnúin (43. mynd).
Dæmi: Brotsnyrill (T. fragilis).

42.mynd. Snúð-
mosi.Gróhirslla
með opkransi
(Barbula
unquiculata).

Sokkmosi: **Bryoerythrophyllum**. -sokki. 2 teg.
Af nafnorðinu sokkur, "(mishá) skjólflík
á (manns)fót". Uppréttir mosar. Áber-
andi er að neðsti hluti sprotans er öðru-
vísi á lit en efri hlutinn.
Dæmi: Ryðsokki (B. recurvirostrum).

Sótmosi: **Andreaea**. -sóti. 2 teg.
Af nafnorðinu sótt, "smágernt kolefnisduft
er myndast sem útfall úr reykt við ófull-
kominn bruna lífrænna efna". Smávaxinn
dökkbrúnn mosi.
Dæmi: Rífsóti (A. blyttii).

Sparrmosi: **Distichium**. -sparr. 2 teg.
Af nafnorðinu sparr, "spjót". Fremri
hluti blaðanna er þráðmjór og stendur
oftast þvert út frá stönglinum (44.
mynd).
Dæmi: Lotsparr (D. inclinatum).

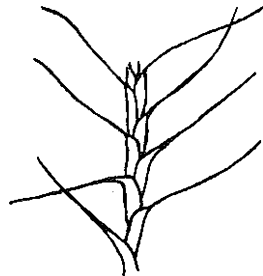
Spengilmosi: **Anastrophyllum**. 1 teg.
Af nafnorðinu spengill, "hár og spengi-
legur maður". Oftast ógreindir, langir
grannir, uppréttir mosar.

Sporamosi: **Eurhynchium**. -spori. 4 teg.
Af nafnorðinu spori, "gaddur aftur úr
skóhæl reiðmanns". Bláðrifið endar sem
gaddur aftur úr bakhlið blaðsins (45. mynd).
Dæmi: Giljaspori (E. striatum).

Stásmosi: Tetraplodon. 1 teg.
Af nafnorðinu stáss, "glys, skraut".
Mjög litskrúðugur mosi.

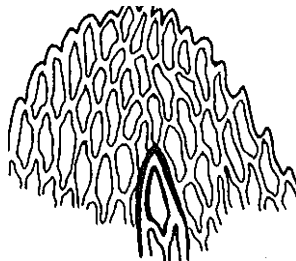
43.mynd.Snyril-
mosi. Útlit
þurrar plöntu
(Tortella
tortuosa).

44.mynd. Sparrmosi.
Hluti af sprota
(Distichium capillaceum).

45.mynd. Sporamosi. Séð aftan á fremsta hluta greinablaðs (*Eurhynchium pulchellum*).

46. mynd. Stjörnmosi. Útlit kvenplöntu með þrem stikils-höfðum (*Marchantia alpestris*).

Stjörnmosi: **Marchantia**. -stjarni. 3 teg.

Af nafnorðinu stjarna, "stjörnulaga hlutur (t.d. með e.k. geislum út frá miðpunkti)". Stikilshöfuð kvenplöntunnar eru stjörnulaga og eru þau einkennandi fyrir ættkvíslina (46. mynd).

Dæmi: Garðastjarni (*M. polymorpha*).

Stubbmosi: **Trichostomum**. 1 teg.

Af nafnorðinu stubbur, "e-ð stutt, stúfur". Stöngull stuttur, blöðin stutt en nokkuð breið, oftast snubbótt, en smástubbur af rifinu gengur fram úr blöðkinni og myndar stuttan brodd á blaðendann.

Stúfmosi: **Gymnostomum**. 1 teg.

Af nafnorðinu stúfur, "það sem eftir er þegar e-ð er skorið, höggvið af, stubbur". Blöðin eru nokkurn veginn jafnbreið frá grunni og áberandi snubbótt, nær þverstýfð að framan.

Svaðilmosi: **Scorpidium**. -svaðill. 2 teg.

Af nafnorðinu svaðill, "sóði". Þessir mosar vaxa alltaf í bleytu, í mýrum, flóum og tjörn-um eða í eðju við tjarnir.

Dæmi: Tjarnasvaðill (*S. scorpioides*).

Sveigmosi: **Pterogonium**. 1 teg.

Af nafnorðinu sveigur, "e-ð bogið, sveigt". Greinarnar sveigjast allar í sömu átt.

Sverðmosi: **Bryoxiphium**. 1 teg.

Af nafnorðinu sverð, "tvieggjað högg- og lagvopn". Blöðin eru í tveim röðum, eru aðlög og skarast. Sprotinn verður því sverðlaga (47. mynd).

47.mynd. Sverðmosi. Útlit (*Bryoxiphium norvegicum*).

Taðmosi: **Splachnum**. -teðill. 2 teg.

Af nafnorðinu tað, "saur hrossa eða sauðfjár". Vex á taði eða mykju.

Dæmi: Hnappteðill (S.sphaericum).

Tandurmosi: **Aulacomnium**. -tandri. 2 teg.

Af nafnorðinu tandur, "eldur". Þessir mosar eru ljósgulir og mynda áberandi ljósa flekki þar sem þeir vaxa.

Dæmi: Bryðjutandri (A . t u r g i d u m) .

Tildurmosi: **Hylocomium**. -tildri. 2 teg

Af nafnorðinu tildur, "klifur, þril". Stönglarnir eru sveigðir. Mosinn vex þannig að hver ársproti vex uppúr baki þess næsta á undan. Mosinn þrilar þannig alltaf upp á við (48. mynd).

Dæmi : Skógatildri (H.splendens).

Tindilmosi: **Abietinella**. 1 teg.

Af nafnorðinu tindur, "gaddur, þinni, tönn". Mosinn er reglulega fjaðurgreindur og minna greinarnar á tinda í hrífu vegna þess hve fíngerðar þær eru.

Toppamosi: **Timmia**. -toppur. 4 teg.

Af nafnorðinu toppur, "lokkur, hárskúfur". Uppréttir, nokkuð stórir mosar, sem vaxa oft í toppum.

Dæmi: Hagatoppur (T.austriaca).

Totmosi: **Arctoa**. -toti, 2 teg.

Af nafnorðinu toti, "angi, smágrein" og "tota". Uppréttir en smávaxnir mosar. Gróhirsflan er stilkstutt og sést sem smátota uppúr blöðunum.

Dæmi: Rindatotí (A.fulveilla).

Trefjumosi: **Ptilidium**. 1 teg.

Af nafnorðinu trefja, "e-ð trosnað, trosnaður þráður". Blöðin eru djúpt klofin og auk þess eru fíngerðir þræðir á blaðröndunum (49. mynd).

Trítillmosi: **Desmatodon**. -trítill. 3 teg.

Af nafnorðinu trítill, "lítill hnykill". Uppréttir en mjög stuttir mosar.

Dæmi: Bakkatrítill. (D.cernuus).

Tæfilmosi: **Anomodon**. -tæfill. 2 teg.

Af nafnorðinu tæfill, "rófa, skott". Með jarðlögum stöngli en uppréttum greinum sem minna á skott, t.d. tófuskott.

Dæmi: Brekkutæfill (A.viticulosus).

48.mynd. Tildurmosiút it Dtli t (Hylocomium splendens).

49. mynd. Trefjumosi.
Blað (Ptilidium ciliare).

Vendilmosi: **Ditrichum**. -vendill. 5 teg.

Af nafnorðinu vendill, sbr. rjóðvendill, "rjóðandi sproti, sverð". Mjóir og oftast smávaxnir mosar með löngum og mjóum blöðum.

Dæmi: Volgruvendill (D.lineare).

Viskmosi: **Cynodontium**. -viskill. 2 teg.

Af nafnorðinu visk, "vöndull". Uppréttir mosar sem mynda smáviskar.

Dæmi: Hnúðviskill (C.strumiferum).

Væðumosi: **Hygrohypnum**. -væðill. 9 teg.

Af nafnorðinu væða, "dögg, náttfall". Allar tegundir af þessari ættkvísl vaxa í sífelldum raka.

Dæmi: Sytruvæðill (H.luridum).

Væskilmosi: **Cephaloziella**. -væskill. 5 teg.

Af nafnorðinu væskill, "pervisalegur, kraftasmár maður, aukvisi". Smávaxnastir íslenskra mosa.

Dæmi: Fjallavæskill (C.arctica).

Vöggmosi: **Pleuridium**. 1 teg.

Af nafnorðinu vöggur, "vöggubarn, smávaxinn maður". Mjög smávaxnir mosar. Gróhirslan er næstum hulin af kvenhlífarblöðunum, sem mynda einskonar vöggju utan um hana (50. mynd).

Vöndulmosi: **Kiaeria**. -vöndull. 4 teg.

Af nafnorðinu vöndull, "göndull, knippi". Uppréttir mosar, margar plöntur saman í knippum.

Dæmi: Krókvöndull (K.falcata).

Þokkmosi; **Entosthodon**. -þokki. 2 teg.
 Af nafnorðinu þokki, "yndisþokki,
 persónutöfrar". Smávaxnir en snotrir
 mosar.
 Dæmi: Ylþokki (E.attenuatus).

Þófamosi: **Conostomum**. 1 teg.
 Af nafnorðinu þófi, "flóki, ullar-
 vöndull". Sérkennandi fyrir þennan
 mosa er hve þétta hnúska hann myndar.

Þvengmosi: **Heterocladium**. 1 teg.
 Af nafnorðinu þvengur, "mjó skinn-
 ræma". Stönglarnir eru jarðlægir og
 renglulegir, greinarnar uppréttar og
 mjóar.

Þyrilmosi: **Oncophorus**. -þyrill. 2 teg.
 Af nafnorðinu þyrill, "úfið og
 hrokkið hár". Blöðin eru útstæð
 þegar þau eru rök en áberandi hrokkin
 þegar þau eru þurr.
 Dæmi: Eyrabyrill (O.wahlenbergii).

Ögurmosi: **Ulota**. 1 teg.
 Af nafnorðinu ögur, "vík, umgirt
 klettum; klettagil við sjó". Strand-
 mosi, sem oft er afar áberandi á
 klettum við sjó.

Örmosi: **Aongstroemia**. 1 teg.
 Af nafnorðinu ör, "píla". Örsmár oftast ógreindur mosi
 með mjóum, uppréttum sprotum, sem standa dreift og lita út
 eins og örvar upp úr jarðveginum.

50.mynd. Vöggmosi.
 Planta með gró-
 hirslu (Pleuridium
subulatum).

ÆTTKVÍSLIR Í STAFRÓFSRÖD LATNESKRA HEITA

<u>Abietinella</u>	Tindilmosi	<u>Encalypta</u>	Klukkumosi
<u>Amblyodon</u>	Bjúgmosi	<u>Entodon</u>	Röðulmosi
<u>Amblystegium</u>	Snuddmosi	<u>Entosthodon</u>	Pökkmosi
<u>Amphidium</u>	Gopmosi	<u>Eurhynchium</u>	Sporamosi
<u>Anastrophyllum</u>	Spengilmosi	<u>Fissidens</u>	Fjöðurmosi
<u>Andreaea</u>	Sótmosi	<u>Fontinalis</u>	Ármosi
<u>Aneura</u>	Fleðumosi	<u>Fossombronia</u>	Skrúðmosi
<u>Anoetangium</u>	Bólsturmosi	<u>Frullania</u>	Krýsilmosi
<u>Anomobryum</u>	Bjartmosi	<u>Funaria</u>	Bólmosi
<u>Anomodon</u>	Tæfilmosi	<u>Glyphomitrium</u>	Hnyðrumosi
<u>Anthelia</u>	Hélumosi		Grimmia Skeggmosi
<u>Antitrichia</u>	Hraukmosi	<u>Gymnocolea</u>	Hýrumosi
<u>Aongstroemoa</u>	Örmosi	<u>Gymnomitrium</u>	Kólfmosi
<u>Archidium</u>	Slæðumosi	<u>Gymnostomum</u>	Stúfmosi
<u>Arctoa</u>	Totmosi	<u>Haplomitrium</u>	Serkmosi
<u>Asterella</u>	Kögurmosi	<u>Harpanthus</u>	Fölmosi
<u>Atrichum</u>	Randamosi	<u>Hedwigia</u>	Brámosi
<u>Aulaacomnium</u>	Tandurmosi	<u>Helodium</u>	Kambmosi
<u>Barbilophozia</u>	Larfamosi	<u>Herbertus</u>	Forkmosi
<u>Barbula</u>	Snúðmosi	<u>Heterocladium</u>	Þvengmosi
<u>Bartramia</u>	Snáðamosi	<u>Homalia</u>	Skræðumosi
<u>Blasia</u>	Blettamosi	<u>Homalothecium</u>	Lokkmosi
<u>Blepharostoma</u>	Geislamosi	<u>Hygrobiella</u>	Angamosi
<u>Blindia</u>	Almosi	<u>Hygrahypnum</u>	Væðumosi
<u>Brachythecium</u>	Brekamosi	<u>Hylocomium</u>	Tildurmosi
<u>Bryoerythrophyllum</u>	Sokkmosi	<u>Hymenostylium</u>	Lokumosi
<u>Bryoxiphium</u>	Sverðmosi		Hypnum Faxmosi
<u>Bryum</u>	Hnokkmosi	<u>Isopterygium</u>	Glitmosi
<u>Calliergon</u>	Hrókmosi	<u>Isothecium</u>	Skúfmosi
<u>Calliergonella</u>	Geirmosi	<u>Jungermannia</u>	Bleðilmosi
<u>Calypogeia</u>	Gyrðilmosi	<u>Kiaeria</u>	Vöndulmosi
	<u>Campylium</u>	<u>Kurzia</u>	Griplumosi
<u>Campylopus</u>	Brandmosi	<u>Lejeunea</u>	Eysilmosi
<u>Catoscopium</u>	Burstamosi	<u>Leptobryum</u>	Nálmosi
<u>Cephalozia</u>	Perlumosi	<u>Lescuraea</u>	Leskjumosi
<u>Cephaloziella</u>	Pisilmosi	<u>Leucodon</u>	Skottmosi
<u>Ceratodon</u>	Væskilmosi	<u>Lopholea</u>	Drýsilmosi
<u>Chiloscyphus</u>	Hlaðmosi	<u>Lophozia</u>	Lápmosi
<u>Cinclidium</u>	Skjallmosi	<u>Marchantia</u>	Stjörnumosi
<u>Cirriphyllum</u>	Skartmosi	<u>Marsupella</u>	Skarðamosi
<u>Cladopodiella</u>	Broddmosi	<u>Meesia</u>	Kverkmosi
<u>Climacium</u>	Krilmosi	<u>Metzgeria</u>	Refilmosi
<u>Conocephalum</u>	Krónmosi	<u>Mnium</u>	Skænumosi
<u>Conostomum</u>	Flekkmosi	<u>Moerckia</u>	Slitrumosi
<u>Cratoneuron</u>	Þófamosi	<u>Myurella</u>	Reipmosi
<u>Ctenidium</u>	Skrápmosi	<u>Nardia</u>	Naddmosi
<u>Cynodontium</u>	Glæsimosi	<u>Neckera</u>	Flettimosi
<u>Desmatodon</u>	Viskmosi	<u>Odontoschisma</u>	Gepilmosi
<u>Dichodontium</u>	Trítilmosi	<u>Oligotrichum</u>	Gáramosi
<u>Dicranella</u>	Hrufumosi	<u>Oncophorus</u>	Þyrlmosi
<u>Dicranoweisia</u>	Rindilmosi	<u>Orthothecium</u>	Sindurmosi
<u>Dicranum</u>	Hnökurmosi	<u>Orthotrichum</u>	Hettumosi
<u>Didymodon</u>	Brúskmosi	<u>Oxystegus</u>	Kuðulmosi
<u>Diphyscium</u>	Hnubbmosi	<u>Paludella</u>	Rekilmosi
<u>Diplophyllum</u>	Hnotmosi	<u>Pellia</u>	Blaðkmosi
<u>Distichium</u>	Flipamosi	<u>Peltolepis</u>	Flygsumosi
<u>Ditrichum</u>	Sparmosi	<u>Phaeoceros</u>	Hornmosi
<u>Drepanocladus</u>	Vendilmosi	<u>Philonotis</u>	Prúðmosi
	Klómosi		

<u>Plagiobryum</u>	Kylfumosi
<u>Plagiochila</u>	Sniðmosi
<u>Plagiopus</u>	Rákamosi
<u>Plagiothecium</u>	Blikmosi
<u>Pleuridium</u>	Vöggmosi
<u>Pleurocladula</u>	Fannmosi
<u>Pleurozium</u>	Hrisamosi
<u>Pogonatum</u>	Höttmosi
<u>Pohlia</u>	Snoturmosi
<u>Polytrichum</u>	Haddmosi
<u>Porella</u>	Fleygmosi
<u>Pottia</u>	Grýtumosi
<u>Preissia</u>	Dröfnumosi
<u>Pseudoleskeella</u>	Lufsumosi
<u>Psilopilum</u>	Skallamosi
<u>Pterigynandrum</u>	Reifamosi
<u>Pterogonium</u>	Sveigmosi
<u>Ptilidium</u>	Trefjumosi
<u>Racomitrium</u>	Gamburmosi
<u>Radula</u>	Sepmosi
<u>Reboulia</u>	Flögumosi
<u>Rhodobryum</u>	Hvirrfilmosi
<u>Rhynchostegium</u>	Snápmosi
<u>Rhytidiadelphus</u>	Skrautmosi
<u>Rhytidium</u>	Rjúpumosi
<u>Riccardia</u>	Bendilmosi

<u>Riccia</u>	Nistilmosi
<u>Saelania</u>	Blámosi
<u>Sauteria</u>	Mjallmosi
<u>Scapania</u>	Leppmosi
<u>Schistidium</u>	Kragamosi
<u>Scleropodium</u>	Döggmosi
<u>Scorpidium</u>	Svaðilmosi
<u>Seligeria</u>	Bikarmosi
<u>Sphagnum</u>	Barnamosi
<u>Splachnum</u>	Taðmosi
<u>Stegonia</u>	Hnoðmosi
<u>Taxiphyllum</u>	Gljámosi
<u>Tayloria</u>	Laufamosi
<u>Tetralophozia</u>	Rekkmosi
<u>Tetraplodon</u>	Stássmosi
<u>Thamnobryum</u>	Fossmosi
<u>Thuidium</u>	Flosmosi
<u>Timmia</u>	Toppamosi
<u>Tortella</u>	Snyrilmosi
<u>Tortula</u>	Skrýfilmosi
<u>Trematodon</u>	Hökulmosi
<u>Trichostomum</u>	Stubbmosi
<u>Tritomaria</u>	Hakmosi
<u>Ulota</u>	Ögurmosi
<u>Weissia</u>	Hnísilmosi
<u>Zygodon</u>	Darrmosi

ETTAHEITI

Þau yrðu mynduð af nafni einkennisættkvíslar ættarinnar.
Þannig t.d.:

Brámosaætt	Hedwigiaceae
Fleðumosaætt	Aneuraceae
Grýtumosaætt	Pottiaceae
Skottmosaætt	Leucodontaceae

Í nokkrum tilvikum er einkennisættkvíslin ekki til
hérlandis. Þar sem aðeins ein íslensk ættkvísl er í ættinni
fengi ættin nafn hennar. Þannig t.d.:

Geislamosaætt	Trichocoleaceae
Hnotmosaætt	Buxbaumiaceae
Skrúðmosaætt	Codoniaceae

Í fjórum slíkum tilvikum eru fleiri en ein íslensk ættkvísl
innan ættar. Þær fengju þessi nöfn:

Fölmosaætt	Geocalycaceae
Kögurmosaætt	Aytoniaceae
Leskjumosaætt	Leskeaceae
Mjallmosaætt	Cleveaceae

ETTBÁLKAHEITI

Ættbálkar í því kerfi, sem líklega er rökréttast þeirra sem
nú eru í notkun, eru:

Serkmosaættbálkur	Calobryales
Refilmosaættbálkur	Metzgeriales
Bleðilmosaættbálkur	Jungermanniales
Stjörnumosaættbálkur	Marchantiales
Hornmosaættbálkur	Anthocerotales
Barnamosaættbálkur	Sphagnales
Sótmosaættbálkur	Andreaeales
Haddmosaættbálkur	Polytrichales
Hnokkmosaættbálkur	Bryales

Þeir sem nota vilja annað kerfi mundu mynda nöfn á
vibótarættbálkum á sama hátt af einkennisættkvíslum þeirra.

TEGUNDAHEITI (DÆMI) Í STAFRÓFSRÖÐ ÍSLENSKRA NAFNA

Hér á eftir fer listi yfir þau nöfn sem notuð eru í þessu riti sem dæmi um tegundarheiti innan þeirra ættkvísla sem hafa fleiri en eina tegund. Nöfnunum er raðað í stafrófsröð íslenskra nafna:

Álfaklukka	<u>Encalypta rhaptocarpa</u>
Bakkatrítill	<u>Desmatodon cernuus</u>
Bjarglaufi	<u>Tayloria acuminata</u>
Brekkutæfill	<u>Anomodon viticulosus</u>
Brotsnyrill	<u>Tortella fragilis</u>
Brúngepill	<u>Odontoschisma elongatum</u>
Bryðjutandri	<u>Aulacomnium turgidum</u>
Bugskarði	<u>Marsupella condensata</u>
Bylgjurandi	<u>Atrichum undulatum</u>
Dverghöttur	<u>Pogonatum nanum</u>
Dýjaprýðill	<u>Philonotis fontana</u>
Engjabroddi	<u>Cirriphyllum piliferum</u>
Eyráþyrill	<u>Oncophorus wahlenbergii</u>
Fagurgliti	<u>Isopterygium elegans</u>
Fenjaskarti	<u>Cinclidium stvgium</u>
Fjaðurbendill	<u>Riccardia multifida</u>
Fjallapísill	<u>Cephalozia pleniceps</u>
Fjallavæskill	<u>Cephaloziella arctica</u>
Fjóluburi	<u>Sphagnum subnitens</u>
Fjörusnuddi	<u>Amblystegium compactum</u>
Flagaskrúði	<u>Fossombronia wondraczekii</u>
Flóahrókur	<u>Calliergon richardsonii</u>
Flúðaskrápur	<u>Cratoneuron commutatum</u>
Gaddaskænill	<u>Mnium spinosum</u>
Garðastjarni	<u>Marchantia polymorpha</u>
Giljaspori	<u>Eurhynchium striatum</u>
Gjótubliki	<u>Plagiothecium succulentum</u>
Grágambri	<u>Racomitrium lanuginosum</u>
Grænkólfur	<u>Gymnomitrium concinnatum</u>
Gullnistill	<u>Riccia cavernosa</u>
Götubrekkill	<u>Brachythecium albicans</u>
Hagatoppur	<u>Timmia austriaca</u>
Heiðaflipi	<u>Dinlophyllum taxifolium</u>
Heiðahökull	<u>Trematodon brevicollis</u>
Hjallasindri	<u>Orthothecium chryseon</u>
Hjálmkrýsill	<u>Frullania dilatata</u>
Hlíðaflosi	<u>Thuidium tamariscinum</u>
Hnappteðill	<u>Splachnum sphaericum</u>
Hnúðviskill	<u>Cynodontium strumiferum</u>
Hnúskabrúskur	<u>Dicranum elongatum</u>
Hnýfilhnubbi	<u>Didymodon i cmadophilus</u>
Holtafaxi	<u>Hypnum cupressiforme</u>
Hraunfjður	<u>Fissidens cristatus</u>
Hverableöla	<u>Jungermannia caespiticia</u>
Hærubyrstill	<u>Campylonox introflexus</u>
Keldukverkill	<u>Meesia triquetra</u>
Kjarrskrauti	<u>Rhytidiadelphus triquetrus</u>
Klettalápur	<u>Lophozia collaris</u>
Kollreipill	<u>Myurella julacea</u>
Kornadrýsill	<u>Lophocolea minor</u>
Krókvöndull	<u>Kiaeria falcata</u>
Laugagyrðill	<u>Calypogeia muelleriana</u>
Lautalarfi	<u>Barbilophozia lycopodioides</u>

Lautaleskja	<u>Lescureaea radicata</u>
Lindasnotri	<u>Pohlia wahlenbergii</u>
Litligopi	<u>Amnidium lapponicum</u>
Ljóskeyfill	<u>Plagiobryum zieri</u>
Lotsparri	<u>Distichium inclinatum</u>
Lækjasnápúr	<u>Rhynchostegium riparioides</u>
Móaklóí	<u>Drepanocladys uncinatus</u>
Móbergshaddur	<u>Polytrichum sphaerothecium</u>
Mýralokkur	<u>Homalothecium nitens</u>
Pollabrandur	<u>Campylium elodes</u>
Rifsóti	<u>Andreaea blyttii</u>
Rindatoti	<u>Arctoa fulvella</u>
Roðarindill	<u>Dicranella rufescens</u>
Ryðsokki	<u>Brvoerythrophyllum recurvirostrum</u>
Silfurhnokki	<u>Bryum aragenteum</u>
Skammgrýtill	<u>Pottia truncata</u>
Skáhækill	<u>Tritomaria quinqueidentata</u>
Skoruflettill	<u>Neckera complanata</u>
Skorulufsi	<u>Pseudoleskeella nervosa</u>
Skógatildri	<u>Hylocomium splendens</u>
Skurðaskalli	<u>Psilopilum laevigatum</u>
Snúinskeggi	<u>Grimmia funalis</u>
Snænaddi	<u>Nardia breidleri</u>
Strandhnísill	<u>Weissia controversa</u>
Strýhetta	<u>Orthotrichum striatum</u>
Sytruvæðill	<u>Hygrohynum luridum</u>
Tjarnasvaðill	<u>Scorpidium scorpioides</u>
Tunguleppur	<u>Scapania lingulata</u>
Urðaskúfur	<u>Isothecium myosuroides</u>
Veggjaskrýfill	<u>Tortula muralis</u>
Volgruvendill	<u>Ditrichum lineare</u>
Vætublaðkur	<u>Pellia neesiana</u>
Vörtukregill	<u>Schistidium strictum</u>
Ylþokki	<u>Entosthodon attenuatus</u>

HEIMILDIR

Árni Böðvarsson (ritstjóri) 1983. Íslensk orðabók, önnur útgáfa, aukin og bætt. Bókaútgáfa Menningarsjóðs. Reykjavík.

Áskell Löve 1963. Sverðmosinn. Náttúrufræðingurinn 33: 113-122.

Bergþór Jóhannsson 1985 (handrit). Íslenskar mosategundir.

Helgi Hallgrímsson 1983 (handrit). Íslensk mosanöfn, samantekt.

